

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Tertius gradus Obedientiæ, quæque iniuncta etiam absque præcepto
exequi. Cap. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

regula sit vniuersorum quæ per se, aut propter se, nec bona, nec mala sunt, aut diuina institutione, aut propria cuiusque professione fixa non sunt, vt non iusta quidẽ licite, vtilibet, vel admittatur, vel omittantur; iusta verò, sine culpa nõ negligantur, sine crimine non contemnantur. Vbique enim & culpabilis neglectus, & contemptus damnabilis est. Differunt autem quod neglectus quidem languor inertia est, contemptus verò superbia tumor. Porro contemptus in omni specie mandatorum pari pondere grauis, & communiter damnabilis est: neglectus autem in fixis grauior, tolerabilior in mobilibus mandatis. Hæc ille.] **A**uthoritas autem tanti doctoris satis est vt omnis contemptus etiam in minimis euitetur. &, si timorata conscientia non est, qui leue peccatum ex certa scientia aut malitia committit, quanto minus ille erit, qui audet illud facere, quod etiam in re minima multi doctores non minimum, sed graue putarunt?

Bern. 6. e.

Si prælatus absque causa aliquid præcipiat aut contra regulam, aut supra regulam, aut infra regulam & illicitum, vorum obedientia ad parendum non obligat. Hinc etiam Bernardus ait: Prælati iussio vel prohibitio nõ prætereat terminos professionis, nec ultra extendi potest, nec contrahi citra. Nihil me prælatus prohibeat horum quæ promisi, nec plus exigat quã promisi. Vota mea nec augeat sine mea voluntate, nec minuat sine certa necessitate.] & quidem cum prælatus, sit custos disciplinae, non potest subditum præcepto cogere, vt eam deserat: & cum subditus se voto constringit ad obediendum secundum regulam, non potest mandato compelli, vt aliquid supra regulam reddat. Id autem intelligitur sine causa; nam si iusta & recte rationi consona causa subit, potest prælatus dispensando rigorem instituti lenire, & subditus debet relaxationem admittere. Potest etiã austeriora quàm regula habeat, mandare, siue in poenam criminis, siue vt medium ad seruanda vota vel ad vincendam grauem tentationem, siue pro communi Ecclesie aut congregationis necessitate, & subditus similiter tenetur obedire. Cum autẽ dixerimus religiosum teneri ad obediendum præceptis quæ sunt secundum regulam vel institutum, sciendum est, hinc secundum varia instituta diuersam obediendi obligationem exoriri. Nam cum constitutio societatis nostræ habeat, vt obediamus in omnibus, vbi manifestè peccatum nõ cerneretur, obligatio obediendi in nobis ad omnia se extendit, quæ superior voluerit præcipere, modò peccata non sint. In aliis autem religionibus obligatio parendi ea continebit, quæ regula disposuerit. Quæ si dixerit, vt omnes obediant in his quæ sunt secundum regulam, ad nihil aliud poterunt religiosi obligari. Cum etiam dixerimus, causam iustam intercedere debere, vt superior aliquid infra aut supra regulam possit præcipere, intelligendum est, in dubio an causa sit iusta, superiori fauendum esse, cum possideat mandandi potestatem, & subditus se abdicauerit per votum propria voluntate. Nisi aliquod graue dånium in persona, rebus, vel honore ei cui præceptum imponitur, vel alteri timeatur: tunc enim fauendum esset subdito, nisi de iusta causa præcepti manifestè constiterit. Similiter si dubium esset de potestate prælati, an scilicet eò vique se extendat vt possit hæc vel illa præcipere, subditus donec vincatur hoc dubium, non tenetur mandatis parere.

3. p. consp. c. 1. n. 23

At si prælatus iuberet peccatum manifestum fieri, nullo modo obediendum est ei. Nihil enim potest ipse præcipere iuste contra præcepta Dei vel Ecclesie, vnde nec licet illi in illicitis obtemperare. Vn-

de Gregorius ait: Sciendum verò est, quòd nunquam per obedientiam malum fieri, aliquando verò debet per obedientiam bonum, quod agitur, intermitteri. Neque enim mala in paradiso arbor extitit, quam Dominus homini ne contingeret, interdixit. sed vt melius per obedientia meritum homo bene conditus cresceret, dignum fuerat, vt etiam à bono prohiberetur: quantenus tanto verius hoc, quod ageret, virtus esset, quanto & à bono cessans auctori suo se subditum humiliter exhiberet.] Licet ergo hoc præceptum prælati bona non mandata à Deo, vel Ecclesia possent omitti, at malum nulla ratione debet fieri. Atque adeo hic secundus obedientia gradus id postulat, vt præceptis superiorum nostrorum obediamus, & nihil eorum, quæ mandata sunt, siue magna siue minora, prætereamus. At hæc obedientia, quæ exterius mandata implet, si nihil aliud habeat, valde imperfecta est. Quam vt imperfectam reiecit Paulus, dicens: Obedite per omnia dominis carnalibus, non ad oculum seruientes quasi hominibus placentes, sed in simplicitate cordis.] Cum enim simplicem obedientiam illi, quæ ad oculum est, opponat, aperte hæc, quæ præsentiam prælati intuetur, & solum opus exterius præstat, imperfectam existimat. Quare Anselmus eundem locum exponens, ait: Non in duplicitate seruite dominis, sed ita vt quod foris in opere ostenditur, intus in corde habeatis, timentes dominum, qui inspector est cordium, & damnator dolosorum cogitationum.] Talis obedientia quæ exterius quidem præcepta implet, interius verò repugnat, & animo contradicit, est obedientia titremium & remigantium, in eis quos aliquando vidi exterius quidem celeritè iussa exequi, verbis tamen & corde gubernatori maledicere. Hos imitantur qui exterius obediunt, & interius mente obedientia contradicunt. Vnde ultra procedendum est ei, qui per iter obedientia ad perfectionem venire festinat.

Greg. 35. mor. c. 10.

Cloffen. 3. 22.

Anselm. ibid.

Tertius Gradus Obedientia, quæque iniuncta, etiam absque præcepto exequi.

CAPVT VII

SANCTARVM religionum prælati nec præcipiunt, nec possunt, nec debent strictè præcipere omnia quæ à subditis sũt, sed multa sine præcepto iniungunt, & facienda aut omittenda præscribunt, quæ præterire, modò aliàs peccata non sint, peccatum non erit, modò scandalum fratrum, & contemptus rei iniunctæ aut prælati iniungentis desit. Quòd non omnia præcipiant, ipse vsus (vt credo) omnium familiarum religiosorum ostendit. Quòd verò nec præcipere possint nec debeant, inde patet, quòd religiosa vita o-nus esset importabile, si omnia tum minora tum maiora stricto præcepto iniungerentur, ab ea suauitas & securitas tolleretur, & tam innumeris præceptis laqueus conscientia religiosorum insteretur. Hæc ergo ita à superioribus ordinantur, aut præscribuntur, vt ea facere obedientia magni meriti sit, ea autem sine contemptu omittere talis sit inobedientia (si ita vocari potest) quæ quia contra præceptum non est non culpam sed poenam inferat. Ad hæc autem implenda etiam obedientia virtus & perfectio se-

exten

extendit, quæ constans est patrum doctorumque sententia. Nam Thomas Aquinas ait, eorum quæ continentur in regula, quædam esse præcepta, quædam verò ordinationes obligantes ad pœnã. & Bonaventura. In duobus erit subiectæ probatio voluntatis, si videlicet in iniunctis deuotè obediat, & in agendis suis semper habere auctoritatem obedientiæ non omitat. & Trithemius. Aliter loquendum est de obedientia exigenda prælato à subdito religioso, secundum obedientiæ perfectionem, atque aliter secundum necessitatis obligationem. Si loquamur de ipsa summa perfectione, sic dicendum est, quod sicut ait Bernardus, perfecta obedientia finem nescit, & perfectus obediens non solum in iis quæ mandat, sed etiam super ea quæ mandat, promptum habet affectum ad subiaccendum præcepto prælati, desiderans illum imitari, qui humilissimum factus est obediens usque ad mortem. Et hæc obedientia superabundans est, ut dictum est supra capite de obedientia. Si autem loquamur de obedientia secundum necessariam obligationem, sic habet terminum & mensuram iuxta magnitudinem voti emissi.] Audiamus tamen Bernardum, quem præfatus doctor citat, hanc rem luculentissimè explicantem: Ceterum subiectus huiusmodi obedientiam quæ voti finibus cohibetur, nouerit imperfectam. Nam perfecta obedientia legem nescit, terminis non arctatur, neque contenta angustus professionis, largiori voluntate fertur in altitudinem charitatis, & ad omne quod iniungitur spontanea, vigore liberais alacrisque animi modum non considerans, in infinita libertatem excedit. Hęc est illa, de qua signanter Apostolus Petrus, Castificantes, inquit, corda vestra in abundantia charitatis,] pulchre ipsam per hoc sequens, ab illa meriti & seruilis obedientia quodammodo, nec charitati prompta, sed obnoxia necessitati. Hęc iusti illius cui lex posita non est, propria est, non quod vel ille præfectus viuere debeat sine lege, sed quia non sit sub lege: minime quippe contentus voto sue cuiuscunque professionis, quam superat animi deuotione. Quamquam nec istam regulam ipsa tacuerit, ubi monet, si fratri impossibilia iniunguntur, vt considerens de adiutorio Dei obediatur ex charitate. In eadem denique regula tertius humilitatis describitur gradus, vt omni obedientia monachus se subdat maiori. Dicens quippe, omni non vult nos in obediendo mensura esse contentos professionis, non attendere promissi debitum, non de pacto sumere modum, sed transire alacriter etiam votum, & obedire in omnibus.]

Cum igitur obedientiæ virtus ad non mandata se extendat, tertius gradus obedientiæ est, cum quis in omnibus superiori pareat, licet illa non præcipiantur, sed aut verbis, aut nutibus, aut sola voluntatis significatione ordinentur, & de hoc gradu dixit Albertus: Verus obediens numquam præceptum expectat, sed solum voluntatem prælati sciens vel credens, feruenter exequitur pro præcepto, exemplo Domini nostri Iesu Christi, cui voluntas & complacentia patris summum præceptum fuit.] Salomon verbis Domini absque præcepto obediuit. Sciens enim dictum esse ab ipso Domino Dauidi patri suo; Suscibebo semen tuum,] id est, dabo tibi filium; [ipse ædificabit domum nomini meo;] obtento regno domum illam magnificam ad Domini honorem extruxit. Nutu Domini vt nos doceant, res ipsa sensus expertes obtemperant. Nam & Eldras scribit, quod [aqua mura & sine anima, quæ Dei nutu iubebantur, animalia factæ.] & Iob: [Columnæ cæli, id est, montes qui

A ita videntur erigi, vt cælum sustentent, [contremiscunt, & pauent ad nucum eius.] Voluntatis Domini internæ significationi se subiecit in primis Virgo dei-para, quæ cum purificationis lege non teneretur, quia virgo & sine seminis susceptione conceperat, sciens tamen pergratum esse Domino, vt legem illam impleteret, elapsis diebus ad foeminarum purgationem destinatis, ascendit in Hierusalem vt filium suum listeret Domino, & legem pro omnibus aliis puerperis non pro se latam obseruaret. Deinde Paulus, qui potens ex Euangelio viuere, sicut & ceteri Apostoli, vt magis se Dei voluntati summam perfectionem ab eo exigenti accommodaret, voluit sine vilius acceptione elemosynæ euangelizare. Vnde ait; Quis militat suis stipendiis vnquam?] Si alij potestatis vestræ participes sunt, quare non potius nos? Sed non vsi sumus hac potestate, sed omnia sustinemus, ne quod offenculum demus Euangelio Christi.] & postea; Si euangelizauero, non est mihi gloria; necessitas enim mihi incumbit: vae autem mihi est si non euangelizauero.] Quæ est ergo merces mea? vt euangelium prædicans sine sumptu ponam euangelium Christi.] Ac tandem discipulus dilectus Ioannes: Audiens namque Dominum dicentem Petro; sequere me: Quod sibi non præcipiebatur, gratum tamen Domino putabatur, est exequutus. Quare Petrus videns illum sequentem, interrogauit; Hic autem quid? Hic discipulus sequens, non ad præceptum sed ad significationem Christi voluntatis sequens, eos carpit, qui semper volunt ad obediendum præceptis virgeri.

E contra perfecti Christum ipsum Saluatorem imitantes, qui semper se morigerum voluntati patris exhibuit, & Deiparam ac Apostolos sequentes, illa faciunt quæcumque superiores iniungunt, licet non alstringantur præceptis. Hos nos sequi debemus, si ad eorum perfectionem aspiramus. Si prælati aliquid verbis faciendum iniungant, & non præcipiant, sed magis rogent, & obsecrent, more Pauli dicentis; Obsecro vos, vt dignè ambuletis;] obediendum illis est. Si nutibus & signis quidpiam operis executioni mandandum ostendant, obtemperandum est. Si etiam signis abstineant, & aliqua ratione nobis eorum voluntas innotescat, parendum est. Non ex obligatione, sed ex amore, non ex debito, sed ex supererogatione, quia ita decet vt filij patribus se subiciant, & eis, qui locum Christi tenent, veri Christi amatores obediant. Nec totum hoc (si æqui astimatores sumus) supererogatio est, quia satis inordinata esset illa communitas, in qua nihil sine præcepto stricto maioris fieret, & nemo nisi esset bellua rationis expertis, sine stimulo præcepti, & virga pœnæ ad aliquid faciendum commoueret.

Hæc igitur obedientia; qua simplici voluntati prælati quisque subicitur, à Tabennesiotis monachis accuratissimè seruabatur, quorum cenobij vnus Cassianus mentionem faciens, ait: Si quidem in eo plusquam quinque millia fratrum sub vno Abbate reguntur, tantæque obedientiæ hic tam prolixus monachorum numerus omni ætate seniori subicitur, quanta non potest apud nos vnus vni vel obedire pro modico tempore vel præesse.] Hancque obedientiam videtur Salomon commendasse. Nam, acceptus est, inquit, regi minister intelligens.] Ille scilicet qui antequam præceptum regis audiat, eius voluntatem agnoscit, & quali tali voluntate formatus, eam prudenter exequitur.

D. Tho. 2. 2. q. 126 ar. 9. ad 2

Bonau. in speculo. 1. p. 6. 4.

Trithem. ad regu. 7. grad. 8.

Bern. de præc. 2. dispensat. 6. 9.

1. Petr. 1. c. 1. Tim. 1. a.

Albert. de virtut. 6. 3.

2. Reg. 7. 13.

2. Esdr. 6. 48.

Iob. 2. 6. 11

Luc. 2. 22

1. Cor. 9. 7.

2. 12. 7. 16. 18.

Ioan. 21. 19.

Ephes. 4. 1

Cassian. lib. 4. de inst. c. 1.

Prout. 14. 35.

D.Th. 2. 2
q. 104. ar.
tic. 2. cap.
Et ad 2.

Thomas etiam Aquinas doctor veritatis, eam merito obedientia prefert, que mandatū expectat. Tanto, inquit, videtur obedientia promptior, quanto expressum præceptum obediendo prævenit, voluntate superioris intellecta. & postea. Obiectum obedientia est præceptum superioris cuiuscumque expressum, vel interpretatum, scilicet simplex verbum prælati; eius indicans voluntatem, cui obedit promptus obediens.] Obedientia itaq; non solum præceptum respicit, sed simpliciter prælati voluntatē, cui se subicere, cum ex maiori amore & humilitate & reverentia procedat, maiora habet signa obedientia perfectæ.

Ad Tim.
3. 4.

Paulus certè hanc simplicem ac promptam obedientiam ab omnibus fidelibus videtur exigere. Admone illos, inquit, ad Titum, principibus & potestatibus subditos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse. Hortare, inquam, ne tantum præcepto, sed etiam simplici dicto superiorum obediāt, & parati sint ad omne bonum, quod illi fieri voluerint. Si autem hoc est communium fidelium, quanto magis erit religiosorum, quorū est subiectio maior, & obedientia perfectior? Si qui mundo huic præfunt, inquit Basilii, & ex lege humana illam imperandi potestatem habuerunt, eis divina lex pietatis cultores tā opere voluit esse subiectos, & quod maius est, quorum vita tota nunc erat impietas; quam magna tandem ei à pietatis cultore præstanda obedientia est, qui à Deo constitutus prætes sit, & imperandi potestatem à legibus illius acceperit? & qui defendi potest, eū non Dei ordinationi resistere, qui antistiti resistat suo; præsertim cū apertissime Apostolus iubeat omni in te parandum esse spiritualibus præpositis? Certè fidelis obediens, ut Bernardus ait, nescit moras, fugit crastinū, ignorat tarditatem, præcipit præcipientem, parat oculos visui, aures auditui, linguam voci, manus operi, pedes itineri, totū se colligit, ut imperantis colligat voluntatem. & paulo antea dixerat. In mediis subditi esse & obediens debemus ad nutum præpositorum, nihil interrogantes propter conscientiam, quia in his nullum præfixit opus Deus, sed prælatorū dereliquit imperio disponenda.] & Bonaventura. Quinimmo nec bonus obediens verbum expectat, ubi de superioris sibi consistit voluntate. Illum autem optimū dixerim obedientia gradū, cum eo animo opus iniunctū recipitur, quo & præcipitur, cum ex voluntate iubentis pendet intentio exequentis.] Hoc itaq; vera ac perfecta obedientia petit, ut præceptū maioris non expectemus, sed voluntati eius pareamus. Nam qui tantum ad præceptum obtemperat, & in aliis sui iuris esse cupit, is in paucis suam voluntatem franget, & nunquam ad veram sui abnegationem perveniet.

Bern. ser.
de virtute
obediētia.

Et quidem hoc sæpe animadvertimus esse religiosi perfecti & imperfectique discrimen. Quod hic, præterquam in rebus maioris momenti, quæ solent stricto præcepto iuberi, pro sua voluntate vult omnia disponere. Fugit maioris aspectum, ne aliquid sibi iubeatur: & sicut fur iudicis aspectum declinat, ne gemam quam furatus est, auferat, & pro admisso facinore puniat, ita & iste à prælato se subtrahit, ne propriam voluntatem, (quam postquam semel Deo obtulit, iterum furto ablatam habet) deponat. At perfectus in omnibus tum maioribus, tum minoribus, vult à prælato dirigi, & sine præcepto sola eius voluntatis ostensione gubernari. Itamque debere esse veri religiosi curam docet Basilii sic scribens: Potestatem verò sui ipsius ne ad punctum quidem temporis habere monachus debet, per quam in privatis ipse negotiis suis versetur. Quemadmo-

Basil.
conf. mo.
nastr. c. 28

A dum enim absente artifice instrumentum sua sponte ipsum non moveretur, neque membrum, vel ad brevissimum tempus ab aliquo corpore separari, moveri vel posset, sine eius qui intus est, opificis, ac totius corporis moderantis voluntate: similiter quoque neque religionis observanti aliquid agere, exequi vel sine Anstitis sui sententia licet. Sic ille.] Hanc Basilii regulam custodientes, in omnibusque prælati voluntati se accommodantes, multis tentationibus ac periculis se liberant, quia prælatus rationem redditurus est eorum quæ ipsi gesserint. Sunt hi suis maioribus amabiles, nam eos habent instrumenta aptissima ad omnia illa exequenda, quæ ad promovendam disciplinam, & bonum ordinem domus servandam apta existimaverint. Fiant etiam fratribus chari, cum illos videant secundum præscriptum ordinis (nam hoc prælati semper iniungent) & ex regula virtutis se gerere. Eorum vita exemplar virtutis est, quam non præsertim voluntas hominis carnaliter viventis dirigit, sed voluntas maiorum, non aliud quam opera virtutis exigentium regit. Ita ergo in religiosa vita procedamus oportet, ut in omnibus ductum prælati sequamur, & præceptis cogi, & pœnis compelli non expectemus. Sufficiat nobis eius quoquomodo ostensa voluntas, ut nostrum sensum & voluntatem posthabentes, illa ad bonum incitemur. Sic implebimus mandatum Domini, quod in Deuteronomio scriptum est [& facies quodcumque dixerit qui præiunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te, iuxta legem eius, sequerisq; sententiam eorū, nec declinabis ad dexteram, nec ad sinistram. Hoc inquam perfectè implebimus, quia non iam secundo gradu obedientia contenti, quo nos mandatis tantum ad quæ tenebamur submitimus, ad tertium assurgimus, ut etiam simpliciter, & sine mandato, iniuncta humiliter impleamus.

Deut. 17.
10.

Quartus Gradus Obedientiæ: Quolibet modo nobis iniuncta ritè perficere.

CAPVT VIII.

QUÆ in tribus prædictis gradibus dicta sunt, ad substantiam operis externi obedientia pertinent, ut scilicet & faciendam voluntatē Domini per prælatū explicatam nos per votum consecremus, & ut qui quid iniunctum fuerit siue stricto præcepto, siue ordinatione simplici, faciamus. Nunc quartus hic gradus modum operi obedientia præscribit, ut debito modo & cum necessarii circumstantiis perficiatur. Has autem spiritualiter doctores non eadem ratione aut numerant, aut declarant. Nam Gerson de conditionibus obedientia hæc scribit: Oportet ut ipsa obedientia sit constans, sit vera, sit hilaris, sit affectuosa. Constans illorum obedientia non est, qui ad ea, quæ sibi placuerint, tantum obedire proponunt. Vera illorum obedientia non est, qui pro lucro, vel commodo temporali obediunt. Hilaris illorum obedientia non est, qui cum murmure, vel responsione, nolentes, quæ iubentur, perficiunt. Affectuosa illorum obedientia non est, qui etsi respondere non audēt, rancorem tamen & malevolentiam, in pectore versant.] Humbertus verè hæc: ut obedientia vestra omnipotenti Deo sit acceptabilis, studeat quisq; habere promptam sine delatione, deuotam sine dedignatione, voluntariā sine contradictione, simplicem sine discussionem, ordinatam sine deviatione, incunctam sineurbatione, strenuam sine pusillanimitate, vniuersalem sine exceptione, perseverantem sine cessatio

Gerson.
tract. de
verbis Do.
mini.

Humbert.

cessatio